

عنوان مقاله:

انس و هیبت و وجوه تعلیمی آن دو در حدیقه سنایی و مثنوی معنوی

محل انتشار:

مجله تفسیر و تحلیل متون زبان و ادبیات فارسی (دهخدا)، دوره 13، شماره 49 (سال: 1400)

تعداد صفحات اصل مقاله: 31

نویسندگان:

سمانه منصورى آلهاشم - دانشجوی دکتری گروه زبان و ادبیات فارسی، دانشگاه محقق اردبیلی، اردبیل، ایران.

رامین محرمی - دانشیار گروه زبان و ادبیات فارسی، دانشگاه محقق اردبیلی، اردبیل، ایران.

خلاصه مقاله:

«هیبت و انس» از مفاهیم زوجی است که جزو احوال عرفانی به حساب می آیند و در مرتبه‌ای بالاتر از «خوف و رجا» و «قبض و بسط» قرار دارند؛ از آن‌جا که این احوال در لحظات حیات عارف، نوسان دارند و او تجربه هر دو حال را دارد. عارفان هم در مورد هیبت و هم درباره انس، اقوالی دارند و سالکان را گاهی دارای حال هیبت و گاهی دارای حال انس می دانند؛ اما بر اساس مکتب فکری خود یکی از این دو حال را بر دیگری ترجیح داده، در آثار عرفانی و تعلیمی شان، دیدگاه ویژه خود را به مخاطب عرضه می کنند. در این پژوهش ضمن تاکید بر مسائل بنیادینی چون «انس»، «هیبت»؛ به عنوان زمینه اصلی بحث با بهره گیری از روش تحلیلی- توصیفی، به جنبه تعلیمی آن دو، در حدیقه سنایی و مثنوی معنوی، پرداخته شده و آن‌گاه این نتیجه حاصل گردیده که هرچند آثار عرفانی تجلی حالات درونی سرایندهان آن است، اما گاه جنبه تعلیمی، بر بیان حالات درونی پیشی می گیرد و آفریننده اثر، متناسب با احوال خود به سمت یکی از این احوال گرایش پیدا می کند و بر صفات قهری یا لطفی خداوند تاکید بیشتری می کند؛ چنانکه سنایی از عارفان مکتب زهد، بیشتر بر هیبت خداوند تاکید و مخاطبان را از هیبت خداوند بر حذر می دارد؛ ولی مولوی به عنوان عارف مکتب عاشقانه، بیشتر به انس با خداوند و صفات جمالی او تاکید دارد. بیان تشابه و تفاوت مکتب فکری و گرایش های عرفانی این دو عارف و شرح و تفسیر آنان از دو حال هیبت و انس، از اهداف اصلی این مقاله است.

کلمات کلیدی:

تعلیم، انس، هیبت، سنایی، مولوی

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1324500>

